

Predikan

2 i fastan 2012, årg. 1

Psalmer: 42, 673, 206, 143, 700:1, 217, 441:3

Pär-Magnus Möller

Vid evangeliets händelse befinner sig Jesus i Fenikien, nuvarande Libanon. Han är alltså utanför landets gränser och han har dragit sig undan folkmassorna en tid för att vila och för att undervisa lärjungarna.

Vi glömmer ibland att Jesus ju var hundra procent människa, som vi. Det betyder att han blev trött, att hans krafter var begränsade och att han behövde vila och ibland ensamhet. Det är ju det som är så fascinerande kring inkarnationens mysterium, mysteriet att Gud blev människa; Gud vet verkligen i alla stycken vad det är att vara som vi och därför vet vi att han känner oss rakt igenom.

Ryktet om allt vad Jesus gjorde hade tydligen sträckt sig utanför rikets gränser – visserligen var det inga längre sträckor, men man var ändå inne i en ny kultur och ett annat sammanhang. Goda nyheter sprider sig gärna och nu hade de spritt sig till den hedniska kvinna som hade fått en dotter som plågades svårt av en demon. Ondskans andekrafter plågade flickan och det fanns ingen i landet som kunde hjälpa. Kanske kunde den där judiske mannen som alla talade om göra något? Ja, kvinnan trodde mer än så, hon visste att Jesus kunde hjälpa. På något sätt hade Guds Ande öppnat hennes ögon så att hon i tro såg vem Jesus verkligen var – hon visste inte bara att Jesus var en människa med stor makt över andekrafterna – hon såg djupare än så, hon såg att Jesus var David son – av Davids hus – d.v.s. den som Israels profeter talade om som Davids efterföljare, den fullkomliga kungen, han som skulle upprätta Israel och hela världen. Vem var denna underliga kvinna med denna starka tro? Vi får inget svar. Hon är en syster i tron – och liksom hennes tro är ett mysterium så är vår tro ett mysterium, en gåva, stor och ogripbar – och fylld av större nåd än vi kan greppa och förstå.

Men trots kvinnans stora tro så svara inte Jesus henne när hon ropar till honom. Tillsist blir hennes ropande så irriterande och kanske obegripligt också för lärjungarna att de säger åt Jesus att antingen bota henne eller visa bort henne. ”Hon går ju bakom oss och ropar!”

Men Jesus, som var djupt medveten om sin kallelse och sitt uppdrag påminde lärjungarna att han inte var sänd till andra folk än Israels folk. Det påminde Jesus om då och då – frälsningen skulle först räckas åt Israels folk – och därefter till resten av världen. Hans uppdrag för Israels folk var ännu inte klart, därför fick kvinnan vänta tills hedningarnas tur kom.

Men kvinnan, som såg att Jesus var den ende som kunde hjälpa hennes dotter att bli fri, tvingade sig fram fylld av kärlek till sin dotter och förvisning om Jesu

möjlighet att hjälpa och hon fortsatte oförtrutet ropa ut sin nöd. Man kan tänka att det hela upplevdes något kaotiskt: ”Herre, hjälp mig!”

Jesus stannar, ser henne i ögonen och säger: ”Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna.”

Vi blir lätt upprörda av hans sätt att uttrycka sig; att skilja mellan folk är inte politiskt korrekt – och att dessutom jämföra den nödställda kvinnan med en hund är ju rent av upprörande! Och det var det på ett sätt också på Jesu tid – men kvinnan verkar förstå vad Jesus menar och blir alls inte indignerad och går därifrån.

Eftersom kvinnan verkar veta vem Jesus är förstår hon också att Jesu uppdrag i första hand var Israels folk, hon förstod att Jesus behövde spara sina krafter för det uppdraget och inte splittra sig på en massa andra uppdrag. Nog kunde hon förstå att när hon vitt och brett började tala om vad Jesus gjort för hennes dotter så skulle ryktet sprida sig i landet och Jesus skulle snart överfallas av alla de människor i världen som behövde hjälp och helande. Till det räckte inte Jesu krafter som människa.

Hon förstod säkert också liknelsen med hundarna och barnen. Hundar, även om det är små hundar som man hade till sällskapsdjur som åsyftas, är ju hunden något som finns i hushållet men ändå inte riktigt tillhör familjen i dess egentliga betydelse – även om de kan bete sig som om de gjorde just det. Det är skillnad mellan barn och hund även i den mest hundälskande familjen.

Begreppet hund har också vid den tiden ett nedvärderande drag – och det var med rätta Jesus använde detta begrepp. I århundraden hade grannfolket stridit mot Israel och varit deras fiender. Hur skulle dessa hednafolk kunna förvända sig rätten till nåd från det land de förföljt? Det var ju hundar...

Kvinnan verkar fullt ut förstå och acceptera vad Jesus säger. Han har ju rätt! Men eftersom hon i tro ser något mer så ger hon sig inte – hon ser att nåden kommer att flöda från Israels land ut över hela världen, även om tiden ännu inte är inne. Hon svarar därför med samma liknelse: ”Men hundarna äter ju smulorna som faller från deras Herrars bord”. En smula av den kommande nåden skulle hon väl ändå kunna få – inte av rätt utan av nåd!

Då ser Jesus att Guds Ande redan förebådat det kommande riket i kvinnans hjärta. Hon sökte inte bara en praktisk lösning på ett svårt familjeproblem – hon sökte Guds rike i sig självt, med all den nåd som det bär med sig. Så låter Jesus en smula från himmelrikets bord falla ner över kvinnan och hennes dotter – ett förebådande av det som snart kommer att erbjudas alla hedningar i hela världen genom alla tider. På ett sätt är denna kvinna den första av oss frälsta hedningar.

Det kan ju vara på sin plats att tala lite om demoner. Var och en som läser evangelierna slås av den insikten att det verkar finnas gott om demoner i den värld som målas upp. Detta är ofta ett bekymmer för oss nutidssvenskar. Så fort det ordet demon nämns i evangelierna brukar bibelkommentatorerna vara snabba med att säga att i dag skulle vi kalla dessa fenomen för något annat: psykisk sjukdom, epilepsi eller underliga föreställningar vad sjukdom är. Men saken är den att man på Jesu tid var medveten både om fysisk- och psykisk sjukdom. Bibelläsaren kan inte undkomma att man tydligt talar om verkliga demoner. D.v.s. onda andekrafter som förstör, skrämmer och skadar oss människor. Det går heller inte för bibelläsaren att undkomma insikten om att Jesus är den som ensam kan bemästra alla dessa krafter. Han ensam...

Men var är dessa krafter och demoner i dag? Under lång tid har man försökt förneka dess existens – men verkningarna av deras verksamhet kan ingen sunt fungerande människa undkomma att se. Vi kan se hur människor bryts ner av oidentifierade krafter, vi kallar dem allt möjligt som låter sjukdomsrelaterat, men naturvetenskapen står faktiskt frågande inför vad det egentligen är. Demonerna tar kraft från oss, försvagar oss andligen och får oss att tappa livslusten. Ibland föreställer vi oss att demoner arbetar som i filmen exorcisten – huvuden som snurrar, slem som rinner från väggarna och fasansfulla scener. Så vill gärna den onde få oss att tro att det är så att vi tar bort blicken från det sätt som de vanligtvis arbetar genom – genom att förblinda oss och få oss att förtvivla.

Som kristna behöver vi veta att alla dessa andemakter som Jesus behärskar i evangelierna också finns hos oss idag. Vi lever mitt i en andlig verklighet, mitt i striden. Nu är vi alltid rädda för att tala om sådana här saker eftersom vi tror att andevärlden hänger samman med underliga andeutdrivningar, mystiska seanser och andliga övergrepp. Sådant skall man verkligen akta sig för – men jag tror samtidigt att vi kristna behöver få upp ögonen för det enorma andliga uppvaknande som vårt folk står mitt i. Det är inte längre så att andeutrivning och umgänge med onda andliga krafter bara berör små obskyra sataniströrelser i samhällets utkant – eller underliga medier med dyra seanser i 1800-tals miljö. Idag sänds det varje dag i svensk television TV-program som inte pysslar med annat än med demoner och den obskyra andliga världen. På TV sänd varje dag program som precis beskriver den verklighet som evangelierna målar upp då det handlar om demoner och onda andekrafter. Och svensken tar det som något naturligt.

Det är enormt viktigt att vi kristna vågar vakna upp och inse hur lik vår tid är Jesu tid. Vid Jesu tid hade man genomgått en lång tid av andligt insomnande – det gav plats för den onda andevärlden att faktiskt ockupera människors liv och sinne. Så är det ju idag också – kristen tro har varit på avveckling under en

längre tid och ersatts av ett osunt intresse av den andlighet som innefattar demoner och andekrafter och som sprids via TV, och allehanda damtidningar.

Det underliga är att det faktiskt vuxit fram andliga system och handlingsplaner för hur man hanterar dessa andliga krafter som i princip alla ungdomar i vårt land tar för givna. Som kyrka talar vi ogärna om demoner och andekrafter av rädsla för att vi skall bli missförstådda – samtidigt är det en mycket aktuell fråga i många människors liv. Men man frågar inte kyrkan om hur man skall hantera upplevelserna eftersom vi ibland tycks förneka och ignorera den onda andevärlden.

Det är alltså ingen större skillnad på Jesu tid och vår tid vad gäller demoner. Faktum är att tiderna tenderar att bli mer och mer lika. Vad vill jag då ha sagt med detta?

Vi kristna behöver bli medvetna om att stora saker faktiskt sker i den andliga världen och med vårt folk i Sverige. Genom vår tystnad och vår rädsla att närma oss dessa frågor öppnar vi en stor arena för olika andliga suspekta rörelser som egentligen inte vet vad de pysslar med. De låser in människor i en falsk värld där de tror att vissa människor i den här världen har särskilda krafter att flytta obehagliga andemakter in i vad de kallar ljuset – de förvrider stora delar av vårt folks syn på andliga frågor – och viktigast av allt – de får inte reda på hur de egentligen skall handha sina andliga upplevelser och andliga bindningar. De får inte höra om vad Jesus förmår.

Det var först när kvinnan fick möta Jesus som hennes dotter kunde bli befriad och deras hem bli helt igen. Troligtvis hade de öppnat dörren för dåtidens olika andeutdrivare, men de hade inte lyckats. Kanske hade det till och med blivit värre. Kvinnans enda chans till räddning för sin familj var att söka räddning hos Guds folk och Jesus Kristus. Det är precis som idag. Det finns bara ett namn som kan rädda – bara en frälsare – bara en som har all makt i himmelen och på jorden och det är Jesus. Och vi är hans sändebud in i alla de olika situationer han kallar oss. På vår väg är det långt ifrån orimligt att vi möter någon som kvinnan i evangeliet – någon som öppet mött demonernas makt över deras liv – likaväl som vi kan möta någon som lider under fysisk- eller psykisk sjukdom. Då gäller det att kunna skilja mellan andarna.

Sjukvården kan bota många svårigheter i våra liv – men inte alla. Vi är inte bara kropp, vi är själ och ande också. Vi får akta oss för två diken – att förneka den onda andliga världens påverkan – och att lägga för stor vikt vid den. Båda är lika farliga. Vi får inte glömma att vi i denna andligt förvirrade tid känner räddaren – han som räddar både till kropp, själ och ande. Det är han som är vårt ärende – och vårt uppdrag är att leda alla till honom. Han ensam har läkedom för alla människor...